

Braillový řádek

Focus 40 Blue

Uživatelská příručka

červenec 2009 / září 2010

Anglický originál vydala společnost
Freedom Scientific
11800 31st Court North
St. Petersburg, Florida 33716-1805
USA
<http://www.FreedomScientific.com>

Český překlad vydala společnost
GALOP sro.
Bořivojova 58
130 00 Praha 3
Česká Republika
<http://www.galop.cz>

v červenci 2009.

v září 2010.

Informace v tomto dokumentu mohou být změněny bez předchozího upozornění. Žádná část této publikace nesmí být publikována a šířena žádným způsobem a v žádné podobě bez výslovného svolení společnosti Freedom Scientific nebo GALOP sro.

Copyright © 2009 Freedom Scientific, Inc. Všechna práva vyhrazena.

Translation © 2010 GALOP sro.

JAWS je registrovaná obchodní značka společnosti Freedom Scientific, Inc. Microsoft a Windows jsou registrované obchodní značky společnosti Microsoft Corporation.

Charakteristika

Braillský řádek Focus 40 Blue poskytuje kompaktní hmatové rozhraní k Vašemu počítači. Používání řádku Focus společně s programem na odečítání obrazovky jako např. JAWS® může rozšířit Vaše možnosti při práci s počítačem.

Braillský řádek Focus 40 Blue má tyto vlastnosti:

- 40 braillských znaků.
- Naváděcí kurzorové tlačítko nad každým braillským znakem.
- Navigační tlačítko nad každým naváděcím kurzorovým tlačítkem.
- Braillská klávesnice s osmi klávesami (plus mezerník) ve stylu obouručního Pichtova psacího stroje.
- Dvě tlačítka pro posun, dvě kolébková tlačítka a dvě ovládací tlačítka.
- Dvě naváděcí kolečka WHIZWHEELS® pro rychlý pohyb po dokumentech, v seznamech nebo menu.
- Upravitelné nastavení tvrdosti braillských bodů VariBraille.
- Stavové znaky, které lze přesunout na jeden z konců braillského řádku.
- Režim rychlého čtení pro rychlé procházení dokumentů.
- USB připojení k počítači.
- Bezdrátové připojení pomocí Bluetooth® s napájením z baterie.
- Podpora vybraných telefonů a PDA pomocí aplikací třetích stran.

Obsah balení

Balení obsahuje následující součásti. Pokud zjistíte, že v balení některá z vyjmenovaných součástí chybí, kontaktuje prosím svého dodavatele.

- Braillský řádek Focus 40 Blue.
- Napájecí adaptér.
- USB kabel dlouhý 1,8 m.
- Transportní brašna.
- Tato uživatelská příručka v černotiskové podobě.
- Originální anglická dokumentace a doprovodné CD.

Popis přístroje

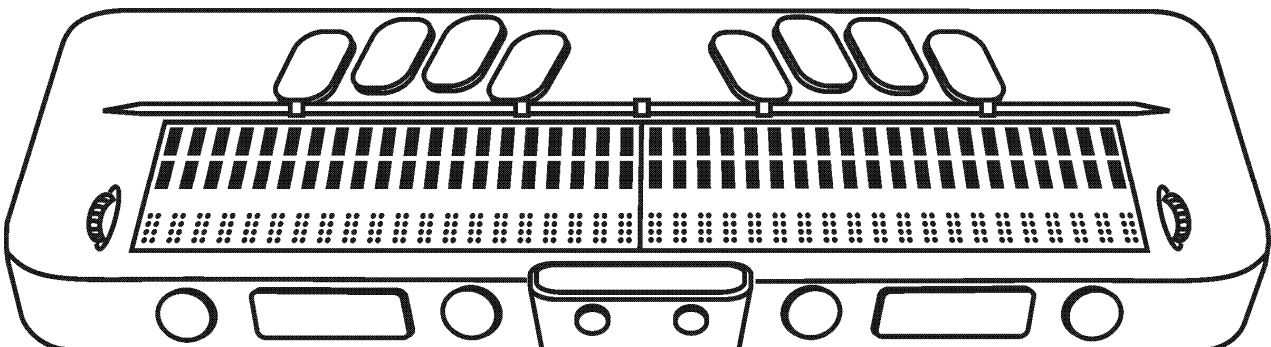
Na levé straně řádku, zřepředu dozadu, se nachází zapínací tlačítko, standardní mini USB port typu B a zdířka napájení pro připojení napájecího adaptéru. Pokud je Focus 40 Blue připojen pomocí USB, nevyžaduje externí napájení.

Braillové znaky jsou umístěny na horní části, u přední hrany přístroje. Nad každým braillovým znakem je naváděcí kurzorové tlačítko, a přímo nad ním se ještě nachází navigační tlačítko. Na obou koncích řádku, na horní části přístroje vpravo a vlevo, se nachází jedno naváděcí kolečko pro rychlý a snadnější pohyb.

Přímop nad navigačními tlačítky je umístěno osm kláves ve stylu obouručního Pichtova psacího stroje. Osm braillových kláves zleva doprava jsou: 7, 3, 2, 1, 4, 5, 6 a 8. Tyto klávesy slouží pro zadávání příkazů. Na přední části přístroje, přesně uprostřed klávesnice, se nachází klávesa **MEZERNÍK**. Tato klávesa se používá společně s braillovými klávesami pro zadávání příkazů.

Na přední části přístroje jsou umístěny následující ovládací prvky, umístěné zleva doprava:

- **Levé tlačítko pro posun**
- **Levé kolébkové tlačítko**
- **Levé ovládací tlačítko**
- **Levé tlačítko SHIFT** (používané spolu s tlačítkem **MEZERNÍK** a braillovými klávesami pro zadávání příkazů)
- **Pravé tlačítko SHIFT** (používané spolu s tlačítkem **MEZERNÍK** a braillovými klávesami pro zadávání příkazů)
- **Pravé ovládací tlačítko**
- **Pravé kolébkové tlačítko**
- **Pravé tlačítko pro posun**

Ovládací prvky

Braillský řádek Focus 40 Blue obsahuje dvě naváděcí kolečka, dvě tlačítka pro posun, dvě kolébková tlačítka, dvě ovládací tlačítka a naváděcí kurzorová tlačítka a navigační tlačítka nad každým braillským znakem. Pro úplný seznam všech funkcí ovládacích prvků nahlédněte do tabulky umístěné za kapitolou o Navigačních tlačítcích.

Naváděcí kolečka

Naváděcí kolečka na braillském řádku Focus umožňují rychlý pohyb po dokumentech, dialogových oknech, seznamech a menu. V dokumentu se lze pohybovat po řádcích, větách, odstavcích či posunovat se vpřed nebo vzad. V dialogovém okně se lze pohybovat po dostupných ovládacích prvcích a je možné s nimi pracovat. V menu se lze pohybovat nahoru a dolů po jednotlivých položkách.

Tlačítka pro posun

Pokaždé když stisknete jedno z tlačítek pro posun na braillském řádku Focus, přesunete se o jednu délku zobrazovače doleva nebo doprava (40 znaků). Stiskněte levé tlačítko pro posun na levé přední části Focusu a přesunete se doleva, stiskněte pravé tlačítko pro posun na pravé přední části Focusu a přesunete se doprava. Funkci tlačítek pro posun lze rovněž obrátit, a to tak, že se po stisknutí levého tlačítka přesunete doprava, a naopak při stisku pravého tlačítka doleva. Pro upravení funkcí těchto a dalších ovládacích prvků vizte nápovědu JAWSu k Manažeru klávesnice.

Kolébková tlačítka

Kolébková tlačítka umožňují posun po řádcích směrem nahoru a dolů. Stiskněte horní část kolébkového tlačítka pro posun o jeden řádek nahoru, stiskněte dolní část kolébkového tlačítka pro posun o jeden řádek dolů. Po stisknutí kolébkového tlačítka spolu s tlačítkem pro posun dochází k posunu na začátek nebo konec řádku, na kterém se nachází kurzor. Stiskněte tlačítko pro posun a horní část kolébkového tlačítka pro přesunutí na začátek řádku. Stiskněte tlačítko pro posun spolu s dolní částí kolébkového tlačítka pro přesunutí na konec řádku.

Ovládací tlačítka

Samotné použití tlačítek slouží k automatickému posunu. Pokud jsou použita v kombinaci s dalšími ovládacími prvky, slouží k dalším složeným funkcím.

Naváděcí kurzorová tlačítka

Nad každým braillovým znakem je umístěno naváděcí kurzorové tlačítko. Stiskněte naváděcí kurzorové tlačítko pro přesun kurzoru k příslušnému znaku nebo pro aktivaci odkazu na webových stránkách či v e-mailové zprávě. V řádkovém režimu stiskněte naváděcí kurzorové tlačítko pro aktivaci menu nebo výběr dané položky.

Pro simulaci kliknutí pravým tlačítkem myši stiskněte a podržte **TLAČÍTKO PRO POSUN** a současně stiskněte příslušné naváděcí kurzorové tlačítko.

Navigační tlačítka

Navigační tlačítka jsou umístěna přímo za naváděcími kurzorovými tlačítky. Počet navigačních tlačítek odpovídá počtu braillových znaků na braillovém řádku Focus. Navigační tlačítka mají dvě funkce – čtrnáct tlačítek ve střední části řádku slouží pro usnadnění práce s počítačem a jsou jim přiřazeny speciální funkce (dále jsou označovány jako „funkční tlačítka“), zatímco zbývající navigační tlačítka slouží jako další tlačítka pro posun.

Přímo za navigačními tlačítky jsou vždy po pěti znacích umístěny hmatové značky, které pomáhají při rychlé orientaci na řádku, výraznější značky ve střední části též vymezují oblast funkčních tlačítek.

Funkční tlačítka jsou číslována od značky umístěné přesně na středu řádku: směrem doleva 1 až 7, směrem doprava 8 až 14; pomocné hmatové značky jsou rovněž nad funkčními tlačítky 5 a 10. Význam jednotlivých funkčních tlačítek je uveden v následující tabulce. Zbývající tlačítka mají stejnou funkci jako tlačítka pro posun, tlačítka umístěná vlevo posunují směrem vlevo, tlačítka umístěná vpravo posunují vpravo.

Funkce	Funkční tlačítko
SHIFT+TAB	1
Horní okraj okna	2
Braillový kurzor sleduje aktivní kurzor	3
Aktivní kurzor sleduje braillový kurzor	4
Přesunout braillový kurzor k PC kurzoru	5
Zopakovat poslední braillovou zprávu	6
Přepínání režimu automatického posunu	7
TAB	8
Dolní okraj okna	9
Zapnout anglický zkratkopis (Grade 2)	10
Rozvinout aktuální slovo v anglickém zkratkopisu	11
Přesunout braillový kurzor k aktuálnímu	12
Snížit rychlost automatického posunu	13
Zvýšit rychlost automatického posunu	14

Tabulka složených funkcí

Funkce	Tlačítka pro posun
Přepínání režimu automatického posunu	LEVÉ + PRAVÉ OVLÁDACÍ TLAČÍTKO
Snížit rychlost automatického posunu	LEVÉ OVLÁDACÍ TLAČÍTKO
Zvýšit rychlost automatického posunu	PRAVÉ OVLÁDACÍ TLAČÍTKO
Kliknutí levým tlačítkem myši	NAVÁDĚCÍ KURZOROVÉ TLAČÍTKO
Control + kliknutí levým tlačítkem myši	NAVÁDĚCÍ KURZOROVÉ TLAČÍTKO + MEZERNÍK
Page Down	LEVÉ NEBO PRAVÉ OVLÁDACÍ TLAČÍTKO+DOLNÍ ČÁST KOLÉBKOVÉHO TLAČÍTKA
Page Up	LEVÉ NEBO PRAVÉ OVLÁDACÍ TLAČÍTKO+HORNÍ ČÁST KOLÉBKOVÉHO TLAČÍTKA
Začátek dokumentu	LEVÉ TLAČÍTKO PRO POSUN+OVLÁDACÍ TLAČÍTKO nebo OVLÁDACÍ TLAČÍTKO+HORNÍ ČÁST KOLÉBKOVÉHO TLAČÍTKA
Konec dokumentu	PRAVÉ TLAČÍTKO PRO POSUN+OVLÁDACÍ TLAČÍTKO nebo OVLÁDACÍ TLAČÍTKO+DOLNÍ ČÁST KOLÉBKOVÉHO TLAČÍTKA

Funkce	Tlačítka pro posun
End	TLAČÍTKO PRO POSUN+DOLNÍ ČÁST KOLÉBKOVÉHO TLAČÍTKA
Home	TLAČÍTKO PRO POSUN+HORNÍ ČÁST KOLÉBKOVÉHO TLAČÍTKA
Následující řádek	DOLNÍ ČÁST KOLÉBKOVÉHO TLAČÍTKA
Předcházející řádek	HORNÍ ČÁST KOLÉBKOVÉHO TLAČÍTKA
Posunout vlevo	LEVÉ TLAČÍTKO PRO POSUN nebo HORNÍ ČÁST LEVÉHO KOLÉBKOVÉHO TLAČÍTKA
Posunout vpravo	PRAVÉ TLAČÍTKO PRO POSUN nebo HORNÍ ČÁST PRAVÉHO KOLÉBKOVÉHO TLAČÍTKA
Označit text	PRAVÉ OVLÁDACÍ TLAČÍTKO +NAVÁDĚCÍ KURZOROVÉ TLAČÍTKO
Označit blok	OVLÁDACÍ TLAČÍTKO +NAVÁDĚCÍ KURZOROVÉ TLAČÍTKO na začátku bloku a totéž znovu na konci bloku
Zapnout/vypnout naváděcí kolečka	STISK LEVÉHO nebo PRAVÉHO NAVÁDĚCÍHO KOLEČKA + MEZERNÍK

Zapínací tlačítko

Zapínací tlačítko zapne nebo vypne přístroj Focus v případě, kdy není připojen pomocí USB. Stiskněte jej jednou pro zapnutí řádku a stiskněte a podržte po dobu tří vteřin pro vypnutí.

Interní baterie

Braillský řádek Focus 40 Blue je vybaven interní baterií pro bezdrátový provoz, která při běžném způsobu práce dokáže řádek napájet přibližně 20 hodin. Pro zkontrolování stavu baterie během používání řádku stiskněte zapínací tlačítko, zobrazí se stav nabití baterie v procentech. Pro návrat k normálnímu režimu stiskněte libovolné navigační nebo naváděcí kurzorové tlačítko.

Poznámka: Informace o stavu baterie – stejně jako další interní informace, které nejsou výstupem odečítacího programu v počítači – řádek zobrazuje v americkém počítačovém bodovém písmu.

V momentě, kdy stav baterie klesne na 20%, 10%, respektive 5%, objeví se hlášení nízkého stavu baterie doporučující, že je čas připojit síťový adaptér. Toto hlášení můžete zrušit stisknutím libovolného navigačního nebo naváděcího kurzorového tlačítka. Když stav baterie klesne pod 10%, body sedm a osm na posledních pěti znacích řádku indikují každý pokles stavu baterie o další procento. Např. když je stav baterie jedno procento, bude na znaku 40 zobrazen bod 8.

Při dobíjení řádku Focus musíte použít síťový adaptér, jenž byl přiložen k Vašemu přístroji. Při dobíjení Focusu můžete v práci s řádkem pokračovat.

Varování: Zařízení neobsahuje žádné součástky, které by mohl opravit uživatel. Při sejmutí krytu hrozí riziko úrazu elektrickým proudem.

Přenosná brašna

Neoprenová vodovzdorná přenosná brašna pohodlně pojme braillový řádek. Brašnu byste měli použít vždy, když Focus převážíte, chráníte jej tak před znečištěním a poškozením.

Připojení Focusu

Braillový řádek Focus můžete připojit ke svému počítači pomocí rozhraní USB nebo Bluetooth. Při použití USB připojení je řádek napájen pomocí USB kabelu a dobíjí se rovněž interní baterie.

Jakmile připojíte kabel USB k počítači, řádek Focus se zapne. Při odpojení USB kabelu se Focus vypne. Je-li přístroj připojen USB kabelem, zobrazí se stisknutím zapínacího tlačítka model, verze programového vybavení, stav baterie a na posledních třech znacích řádku typ připojení (USB). Stiskem libovolného navigačního nebo naváděcího kurzorového tlačítka se vrátíte do normálního režimu práce.

Bluetooth je bezdrátová komunikační technologie malého dosahu. Zařízení vybavená Bluetooth připojením mohou mezi sebou komunikovat do vzdálenosti zhruba 10 metrů bez nutnosti fyzického připojení. Při používání Focusu bezdrátově přes Bluetooth se nemusíte starat o žádné kabely a můžete se pohodlně uvelebit na pohovce a používat Focus jako braillový řádek a klávesnici pro přístup k Vašemu počítači, umístěném třeba na druhé straně pokoje.

Pro používání Bluetooth připojení musíte navázat spojení s počítačem, který je také vybaven Bluetooth připojením. Většina moderních notebooků a také některé modely stolních počítačů nabízí vestavěnou podporu pro Bluetooth. Nicméně ne všechny počítače jsou touto technologií vybaveny, proto pokud Váš počítač není vestavěným Bluetooth vybaven, budete si muset pro zprovoznění této funkce pořídit externí USB Bluetooth adaptér a nainstalovat do systému odpovídající ovladače. Pro správné nakonfigurování externího Bluetooth na Vašem počítači prostudujte prosím dokumentaci přiloženou k Bluetooth zařízení.

Přidání podpory řádku Focus do JAWSu

Pokud používáte braillovský řádek Focus 40 Blue s JAWSem 10 či starším, budete muset před připojením řádku k počítači nejdříve z doprovodného CD nainstalovat základní ovladač řádku. JAWS 11 a novější nainstalují soubory potřebné pro používání řádku Focus 40 Blue automaticky.

Poznámka: Pokud se rozhodnete používat Focus s jiným odečítacím programem, bude rovněž zapotřebí nejprve nainstalovat základní ovladač řádku z doprovodného CD. Pro další informace k instalaci a používání řádku Focus poté prosím prostudujte dokumentaci daného odečítacího programu, neboť příkazy a postupy zde mohou být jiné, než je uvedeno v této příručce.

Instalace řádku Focus v JAWSu 11 nebo novější verzi

Pro konfiguraci braillovského řádku Focus 40 Blue pro práci s JAWSem 11 nebo novější verzí, proveďte následující:

1. Nainstalujte JAWS a až k tomu budete vyzváni, restartujte počítač.
2. Po restartu a spuštění JAWSu připojte pomocí USB kabelu řádek Focus k počítači.
3. Windows naleznou řádek a nainstalují odpovídající ovladače.

Poznámka: Windows XP zobrazí Průvodce novým hardwarem, který vás vyzve, aby jste vybrali umístění ovladače. Vyberte možnost automatické instalace a aktivujte tlačítko Dokončit pro dokončení instalace.

4. Po nainstalování ovladačů budete muset před používáním řádku Focus 40 Blue ukončit a restartovat program JAWS.

Instalace řádku Focus v JAWSu 10 nebo starší verzi

Pro přidání podpory řádku Focus 40 Blue v programu JAWS 10 nebo starší verzi, proveďte následující:

Poznámka: Před prováděním následujících kroků odpojte řádek Focus od počítače. Pokud by byl během instalace řádek k počítači připojen, instalace by neproběhla korektně a řádek by následně nefungoval správně.

1. Vložte do počítače doprovodné CD Focus 40 Blue. Až se otevře dialog Freedom Scientific Focus Setup, vyberte Install Windows driver. V průběhu instalace uslyšíte řadu kliknutí.
2. Až se instalace dokončí, zvolte tlačítko OK pro restartování počítače.
3. Po restartu a spuštění JAWSu připojte pomocí USB kabelu řádek Focus k počítači.
4. Windows detekují řádek a nainstalují odpovídající ovladače.

Poznámka: Windows XP zobrazí Průvodce novým hardwarem, který vás vyzve, aby jste vybrali umístění ovladače. Vyberte možnost automatické instalace a aktivujte tlačítko Dokončit pro dokončení instalace.

5. Ukončete a spusťte JAWS. Váš nový braillovský řádek Focus 40 Blue by měl nyní správně fungovat.

Konfigurace Bluetooth připojení

Aby jste mohli používat řádek Focus 40 Blue bezdrátově s JAWSem přes Bluetooth, musíte nakonfigurovat mezi řádkem Focus a počítačem Bluetooth připojení a nastavit program JAWS pro používání COM portu Bluetooth.

Pro nastavení Bluetooth připojení mezi řádkem Focus a JAWSem proveďte následující:

1. Přesvědčte se, že je na počítači s JAWSem aktivováno Bluetooth. Pokud používáte externí USB Bluetooth adaptér, připojte jej a přesvědčte se, že jej počítač správně detekoval.
2. Zapněte Focus. Zobrazí se informace o používané verzi softwaru a stavu baterie.

3. Na počítači jděte do Ovládacích panelů a vyberte Zařízení Bluetooth.
4. Po otevření dialogu Zařízení Bluetooth stiskněte **TAB** pro přesun na tlačítko Přidat a pak stiskněte **ENTER**.
5. Pomocí **MEZERNÍKu** označte zaškrtačací políčko Zařízení je nastaveno a připraveno k rozpoznání a potom aktivujte tlačítko Další pro zahájení vyhledávání Bluetooth zařízení. To může trvat i několik vteřin. Po skončení vyhledávání se budete nacházet na seznamu zařízení.
6. Použijte **ŠIPKY** pro výběr položky Focus 40 BT ze seznamu, a pak stiskněte Další. Pokud nebyl řádek Focus nalezen, přesvědčte se, že je zapnut a aktivujte tlačítko Hledat znovu.
7. Zvolte přepínač Použít klíč nacházející se v dokumentaci, stiskněte **TAB** pro přesun do editačního pole Klíč, vepište 0000 a aktivujte tlačítko Další.
8. Po několika vteřinách dostanete zprávu informující, že Bluetooth zařízení bylo úspěšně připojeno a bude zobrazeno přiřazení vstupního a výstupního COM portu. Poznamenejte si číslo výstupního portu, jelikož jeto ten, který bude JAWS používat pro komunikaci s řádkem. Pro uzavření Průvodce aktivujte tlačítko Dokončit a poté OK pro uzavření dialogu Zařízení Bluetooth.

Nyní musíte nastavit JAWS pro používání COM portu, který byl přidán, když jste spárovali Focus s počítačem. Pro nastavení JAWSu proveďte následující:

1. Stiskněte **INSERT+J** pro otevření menu JAWSu.
2. Rozbalte podmenu Nastavení a zvolte Braillské pro vyvolání dialogu Upravit základní braillské nastavení.
3. V rozbalovacím seznamu Výchozí braillský řádek se přesvědčte, že je vybrán řádek Focus, pak vyberte Upravit nastavení.
4. V seznamu Portů vyberte port, který odpovídá číslu výstupního portu, který byl zobrazen po dokončení připojení řádku, např. COM4.

Poznámka: V některých případech může být Bluetooth COM portu přiřazena hodnota větší než 8. Jelikož JAWS v seznamu uvádí pouze hodnoty COM1 až COM8, můžete v tomto případě dané číslo smazat a vložit to, které potřebujete, např. můžete nahradit COM8 hodnotou COM9.

5. Aktivujte tlačítko OK. Budete vyzváni k restartování JAWSu, aby změny nabyly účinku. Aktivujte tlačítko OK pro uzavření této zprávy a potom ještě jednou, aby se uzavřel dialog Upravit základní braillové nastavení.
6. Ukončete a restartujte JAWS a Váš Focus 40 Blue nyní bude komunikovat s JAWSem přes Bluetooth.

Pro kontrolu stavu baterie stiskněte zapínací tlačítko, zobrazí se stav dobíjení baterie v procentech. Na znacích 38 a 39 se také zobrazí písmena "BT", která ukazují, že je připojení pomocí Bluetooth aktivní. Pro návrat k normálnímu režimu stiskněte libovolné navigační nebo naváděcí kurzorové tlačítko.

Studijní režim

Studijní režim je cvičební pomůcka pro výuku a nácvik bodového písma dostupná v JAWSu 9.0.2169 nebo novější verzi. Je-li Studijní režim zapnut, oznámí JAWS po stisknutí naváděcího kurzorového tlačítka přímo nad znakem aktuální braillový znak. Když stisknete navigační tlačítko (umístěné za naváděcím kurzorovým tlačítkem), přečte a přehláskuje JAWS aktuální braillové slovo. Aby jste zapnuli Studijní režim, proveďte následující:

1. Ujistěte se, že je řádek Focus připojen k Vašemu počítači.
2. Proveďte jedno z následujících:
  - Stiskněte **CTRL+INSERT+B** pro otevření dialogu Upravit Braillové volby nebo
  - Stiskněte **INSERT+V** pro otevření dialogu Upravit volby pro JAWS.
3. Stiskněte opakovaně **S** až se objeví Studijní režim a potom **MEZERNÍK** pro zapnutí Režimu. Studijní režim zůstane zapnutý do chvíle než bude vypnut, nebo dokud se nerestartuje aplikace JAWS.

I v případě, kdy je Studijní režim vypnutý, můžete na řádku Focus kdykoliv stisknout levé nebo pravé naváděcí kolečko spolu s navigačním nebo naváděcím kurzorovým tlačítkem pro rychlé použití funkce Studijního režimu. To je užitečné ve chvíli, když si potřebujete rychle znak připomenout, ale nechce se vám provést všechny kroky pro zapnutí Studijního režimu, jak je popsáno výše. Pro letmé použití Studijního režimu proveďte jedno z následujících příkazů:

- Stiskněte **NAVÁDĚCÍ KOLEČKO+NAVÁDĚCÍ KURZOROVÉ TLAČÍTKO**, aby JAWS oznámil braillovský znak, nebo
- Stiskněte **NAVÁDĚCÍ KOLEČKO+NAVIGAČNÍ TLAČÍTKO**, aby JAWS oznámil a přehláskoval slovo.

Poznámka: JAWS se po oznámení braillovského znaku nebo slova vrátí do normálního režimu.

Konfigurace řádku Focus

Braillovský řádek Focus má několik vlastností, které si můžete upravit tak, aby vyhovovaly Vaším potřebám. Můžete nastavit umístění stavových znaků, určit začátek a konec pozice čteného řádku, změnit tuhost braillovských bodů nebo zapnout režim rychlého čtení.

Tato nastavení lze upravit pomocí Konfiguračního manažeru odečítacího programu JAWS, menu Nastavit, položka Braillovské volby, tlačítko Pokročilé volby. Otevřete výchozí konfigurační soubor Default.jcf pro společnou změnu nastavení všech aplikací nebo otevřete konfigurační soubor s příponou .jcf pro úpravu nastavení konkrétní aplikace. Další informace vizte nápovědu pro Konfigurační manažer programu JAWS.

Umístění informací na řádku

Můžete upřesnit, zda se stavové znaky mají nacházet na levém nebo pravém konci řádku nebo můžete zvolit, aby se nezobrazovaly vůbec. Ve výchozím nastavení jsou stavové znaky umístěny na levém konci řádku.

Zobrazovaný řádek

Upřesněte počáteční a koncovou pozici pro zobrazování informací. Na základě vlastních potřeb si pomocí editačních číselníků Zobrazovaný řádek nastavte oblast, ve které mají být na řádku zobrazovány informace. Výchozí nastavení je dáno umístěním stavových znaků a délkou řádku.

Volitelná tuhost braillových bodů

Nastavte na řádku Focus tuhost braillových bodů. K dispozici je pět stupňů tuhosti. Přizpůsobte si ji na úroveň, která nejvíce vyhovuje citlivosti Vašich prstů.

Rychlé čtení

Nastavte si řádek Focus tak, aby jste používali pouze 20 braillových znaků. Toto omezení délky řádku vám pomůže urychlit čtení. Pokud je v dialogu Upravit pokročilé volby braillového řádku zaškrtnuto políčko Nastavit pro rychlé čtení, je nedostupné nastavení Umístění informací na řádku a Zobrazovaný řádek.

Přehled klávesových příkazů řádku Focus

Tato část se věnuje klávesovým příkazům určeným pro JAWS a braillové řádky Focus. Jakmile porozumíte této metodologii, nebude již třeba, aby jste se učili nazpaměť dlouhé výčty příkazů. Příkazy jsou rozděleny do následujících kategorií: Základní příkazy, Příkazy pro JAWS, příkazy pro Windows a braillové příkazy, jejich princip je však shodný. Příkazy pro Focus vycházejí z příkazů pro JAWS a Windows. Pokud znáte klávesové příkazy pro JAWS a Windows, snadno se naučíte příkazy pro Focus. Jestliže se seznámíte s příkazy pro Focus, snadno se také naučíte příkazy pro JAWS a Windows.

Poznámka: Některé z následujících příkazů jsou shodné s funkcemi tlačítek pro posun, kolébkových tlačítek a ovládacích tlačítek, které byly již dříve v této příručce detailně popsány.

Výjimky

Vyvolání funkční klávesy pomocí braillovské číslice neplatí pro příkaz Vybrat ikonu Systémové lišty (**INSERT+F11** na počítačové klávesnici), kterému je přiřazena kombinace **PRAVÝ SHIFT+K (PRAVÝ SHIFT+BODY 1-3)**.

Příkaz pro otevření dialogu Seznam úloh (**INSERT+F10** na počítačové klávesnici) je **PRAVÝ SHIFT+PRAVÁ ZÁVORKA (PRAVÝ SHIFT+BODY 3-5-6)**.

Příkazy, které jsou přiřazeny podle konvence pro základní příkazy nejsou již opakovány podle konvence pro Příkazy JAWS resp. Windows.

Pokud potřebujete vybrat položku z plochy, stiskněte **D (BODY 1-4-5)** pro přesun na plochu, stiskněte **LEVÝ SHIFT+MEZERNÍK+PRAVÝ SHIFT** pro zapnutí Režimu braillovské klávesnice, a pak vepište první písmeno vybrané položky na ploše. Např. **I** pro Internet Explorer.

Lze najít další výjimky, pokud nebyly k dispozici dané klávesy. Nicméně jsme se snažili, jak jen to bylo možné, udržovat podobnost s příkazy pro JAWS a Windows.

Základní příkazy

Tyto příkazy zahrnují nejběžnější funkce a zadávají se přímo pomocí braillovského řádku. Všechny základní příkazy používají pouze braillovské klávesy a nepoužívají tlačítka **SHIFT** nebo **MEZERNÍK**.

Poznámka: Pro snadné použití uvádíme u příkazů braillovské znaky včetně ekvivalentní kombinace bodů. Pokud kombinaci bodů neodpovídá žádný braillovský znak, je kombinace bodů uvedena v obou sloupcích.

Tabulka základních příkazů pro JAWS a Windows

Popis	Braillovský znak	Kombinace bodů
Nabídka Start	í	BODY 3-4
Vyvolat aplikační menu	Hvězdička	BODY 3-5

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Minimalizovat vše	D	BODY 1-4-5
Nápověda klávesnice	Ď	BODY 1-4-5-6
ENTER	BOD 8	BOD 8
BACKSPACE	BOD 7	BOD 7
ESCAPE	Z	BODY 1-3-5-6

Tabulka základních příkazů pro pohyb

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
TAB	BODY 4-5	BODY 4-5
SHIFT+TAB	B	BODY 1-2
PAGE UP	K	BODY 1-3
PAGE DOWN	BODY 4-6	BODY 4-6
HOME	Čárka	BOD 2
END	BOD 5	BOD 5
Začátek dokumentu	L	BODY 1-2-3
Konec dokumentu	Svislá čárka	BODY 4-5-6
Okno následujícího dokumentu (CTRL+TAB)	Ř	BODY 2-4-5-6
Následující řádek	Apostrof	BOD 4
Předchozí řádek	A	BOD 1
Posun vlevo na aktuálním řádku	Tečka	BOD 3
Posun vpravo na aktuálním řádku	Znak pro velké písmeno	BOD 6

Tabulka základních příkazů pro pohyb kurzoru

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
PC kurzor	P	BODY 1-2-3-4
JAWS kurzor	J	BODY 2-4-5
Přesunout braillový kurzor k aktivnímu kurzoru	R	BODY 1-2-3-5

Tabulka základních braillových příkazů

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Aktivní kurzor sleduje braillový kurzor	T	BODY 2-3-4-5
Přepnout braillový režim	M	BODY 1-3-4

Braillové příkazy

Tyto příkazy mění především nastavení řádku Focus a skládají se z kombinace kláves spolu s **MEZERNÍKEM**, který se v tomto případě používá stejným způsobem jako jiné přeřazovací klávesy (**SHIFT**, **CTRL**, **ALT**, atd.). Nejprve stiskněte a podržte **MEZERNÍK** a potom stiskněte další klávesu nebo klávesy pro příslušný příkaz. Všechny tyto příkazy mění nastavení použité pro formát, překlad nebo zobrazení informací na řádku.

Poznámka: Pro snadné použití uvádíme u příkazů braillové znaky včetně ekvivalentní kombinace bodů. Pokud kombinaci bodů neodpovídá žádný braillový znak, je kombinace bodů uvedena v obou sloupcích.

Tabulka braillových příkazů

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Začátek okna	L + MEZERNÍK	BODY 1-2-3 + MEZERNÍK
Konec okna	Svislá čárka + MEZERNÍK	BODY 4-5-6 + MEZERNÍK
Upravení braillových voleb	B + MEZERNÍK	BODY 1-2 + MEZERNÍK
Přeložit aktuální slovo do plnopisu (Grade 2)	T + MEZERNÍK	BODY 2-3-4-5 + MEZERNÍK
Zapnout anglický zkratkopis (Grade 2)	G + MEZERNÍK	BODY 1-2-4-5 + MEZERNÍK
Přepnout zobrazování znaků a atributů	Á + MEZERNÍK	BODY 1-6 + MEZERNÍK
Přepnout zvýrazňování	M + MEZERNÍK	BODY 1-3-4 + MEZERNÍK
Přepnout do režimu 8 pixelů na mezeru	P + MEZERNÍK	BODY 1-2-3-4 + MEZERNÍK
Přepnout mezi osmibodem a šestibodem	Levá závorka + MEZERNÍK	BODY 2-3-6 + MEZERNÍK
Určit zvýrazňování barev	C + MEZERNÍK	BODY 1-4 + MEZERNÍK
Změnit tvar kurzoru	Č + MEZERNÍK	BODY 1-4-6 + MEZERNÍK
Omezit braillový kurzor	R + MEZERNÍK	BODY 1-2-3-5 + MEZERNÍK

Příkazy pro Windows

Příkazy pro Windows dodržují podobnou konvenci. Většina běžných příkazů pro Windows užívá kláves **CTRL**, **ALT** nebo **SHIFT** jako součást příkazu, na řádku Focus se v těchto případech používá tlačítko **LEVÝ SHIFT**. Např. příkaz pro zkopírování textu do schránky je na běžné klávesnici **CTRL+C**, tentýž příkaz na řádku Focus proto bude **LEVÝ SHIFT+C (LEVÝ SHIFT+BODY 1-4)**.

Použití stejných písmen pro zadávání obdobných příkazů ve Windows a pro řádek Focus usnadňuje osvojování používání řádku nebo také Windows.

Všechny příkazy pro Windows používají jako součást příkazu klávesu **LEVÝ SHIFT**.

Tabulka příkazů pro pohyb a úpravy

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
ALT+TAB	LEVÝ SHIFT+BODY 4-5	LEVÝ SHIFT+BODY 4-5
Vložit do schránky	LEVÝ SHIFT+V	LEVÝ SHIFT+BODY 1-2-3-6
Zkopírovat do schránky	LEVÝ SHIFT+C	LEVÝ SHIFT+BODY 1-4
Vymazat do schránky	LEVÝ SHIFT+X	LEVÝ SHIFT+BODY 1-3-4-6
Zpět	LEVÝ SHIFT+Z	LEVÝ SHIFT+BODY 1-3-5-6
Vymazat	LEVÝ SHIFT+D	LEVÝ SHIFT+BODY 1-4-5

Tabulka příkazů pro označení

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Označit následující znak	LEVÝ SHIFT+ Znak pro velké písmeno	LEVÝ SHIFT+BOD 6

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Označit předchozí znak	LEVÝ SHIFT+Tečka	LEVÝ SHIFT+BOD 3
Označit následující řádek	LEVÝ SHIFT+Apostrof	LEVÝ SHIFT+BOD 4
Označit předchozí řádek	LEVÝ SHIFT+A	LEVÝ SHIFT+BOD 1
Označit do konce řádku	LEVÝ SHIFT+BOD 5	LEVÝ SHIFT+BOD 5
Označit od začátku řádku	LEVÝ SHIFT+Čárka	LEVÝ SHIFT+BOD 2
Označit od horního okraje	LEVÝ SHIFT+L	LEVÝ SHIFT+ BODY 1-2-3
Označit k dolnímu okraji	LEVÝ SHIFT+Svislá čárka	LEVÝ SHIFT+ BODY 4-5-6
Označit následující obrazovku	LEVÝ SHIFT+BODY 4-6	LEVÝ SHIFT+BODY 4-6
Označit předchozí obrazovku	LEVÝ SHIFT+K	LEVÝ SHIFT+BODY 1-3
Vybrat vše	LEVÝ SHIFT+ŠESTIBOD	LEVÝ SHIFT+ BODY 1-2-3-4-5-6
Označit rámeček	PRAVÝ SHIFT+Hvězdička	PRAVÝ SHIFT+ BODY 3-5
Označit nadpis	PRAVÝ SHIFT+Vykřičník	PRAVÝ SHIFT +BODY 2-3-5
Vybrat odkaz	PRAVÝ SHIFT+Rovná se	PRAVÝ SHIFT +BODY 2-3-5-6

Označení pomocí naváděcích kurzorových tlačítek

Při označení stiskněte a podržte **LEVÝ SHIFT** a k němu příslušné naváděcí kurzorové tlačítko nad textem, kde chcete začít označovat. Pusťte obě tlačítka. Přejděte na místo, kde chcete označení ukončit a stiskněte znovu **LEVÝ SHIFT** spolu s příslušným naváděcím kurzorovým tlačítkem. Pro přesun ze začátku na konec označeného textu můžete použít libovolný příkaz pro pohyb, včetně naváděcích koleček, avšak pokud obrazovka obsahuje výběrové seznamy, ovlivní se tím výběr označených informací.

Příkazy pro JAWS

Tyto příkazy se dají snadno naučit, pokud znáte JAWS. Pokud se současně začínáte učit s řádkem Focus i programem JAWS, měly by vám tyto příkazy také pomoci naučit se běžné klávesové zkratky JAWSu.

Klávesa **PRAVÝ SHIFT** na řádku Focus odpovídá klávese **INSERT** na počítačové klávesnici. Např. běžná klávesová zkratka vyvolání menu JAWSu je **INSERT+J**, odpovídající příkaz pro Focus je tudíž **PRAVÝ SHIFT+J** (**PRAVÝ SHIFT+BODY 2-4-5**).

Mnoho klávesových příkazů pro JAWS používá klávesu **INSERT** spolu s funkčními klávesami **F1** až **F12**. Pro klávesové příkazy, které běžně užívají **INSERT+F1** až **F9** stiskněte a podržte na řádku Focus tlačítko **PRAVÝ SHIFT** a zároveň stiskněte kombinaci bodů, odpovídající dané číslici v americkém počítačovém bodovém písmu. Například běžná klávesová zkratka pro vyvolání kontextové nápovědy programu JAWS je **INSERT+F1**, klávesová zkratka pro Focus tudíž bude **PRAVÝ SHIFT+1** (**PRAVÝ SHIFT+BOD 2**). Všechny příkazy pro JAWS používají jako součást příkazu klávesu **PRAVÝ SHIFT**.

Poznámka: Znakové ekvivalenty jsou uváděny dle české braillské normy, avšak je třeba pamatovat na fakt, že logika přiřazení jednotlivých příkazů vychází z normy amerického počítačového bodového písma, v němž se číslice píší bez číselného znaku a sniženě. Proto např. nápověda JAWSu se vyvolává pomocí **PRAVÝ SHIFT+Čárka**, což odpovídá v americkém počítačovém bodovém písmu popisu **PRAVÝ SHIFT+1** (logický ekvivalent ke klávesové zkratce **INSERT+F1** na počítačové klávesnici).

Tabulka obecných příkazů

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Kontextová nápověda JAWSu	PRAVÝ SHIFT+Čárka	PRAVÝ SHIFT +BOD 2
Aplikační okno JAWSu	PRAVÝ SHIFT+J	PRAVÝ SHIFT +BODY 2-4-5
Nastavit výřečnost JAWSu	PRAVÝ SHIFT+V	PRAVÝ SHIFT +BODY 1-2-3-6
Otevřít seznam úloh	PRAVÝ SHIFT+Pravá závorka	PRAVÝ SHIFT +BODY 3-5-6
Zobrazit seznam ikon na systémové liště	PRAVÝ SHIFT+K	PRAVÝ SHIFT +BODY 1-3
Obnovit obrazovku	PRAVÝ SHIFT+Z	PRAVÝ SHIFT +BODY 1-3-5-6
Přečíst typ a velikost písma	PRAVÝ SHIFT+F	PRAVÝ SHIFT+ BODY 1-2-4
Nápověda klávesových zkratk ve Windows	PRAVÝ SHIFT+Ř	PRAVÝ SHIFT+ BODY 2-4-5-6
Přečíst aktuální okno	PRAVÝ SHIFT+B	PRAVÝ SHIFT +BODY 1-2
Přečíst výchozí tlačítko v dialogu	PRAVÝ SHIFT+E	PRAVÝ SHIFT+ BODY 1-5
Ukončit JAWS	PRAVÝ SHIFT+Plus	PRAVÝ SHIFT +BODY 2-5-6

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Vybrat syntezeátor	PRAVÝ SHIFT+S	PRAVÝ SHIFT +BODY 2-3-4

Tabulka funkcí kurzoru

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Přesunout JAWS na pozici PC kurzoru	PRAVÝ SHIFT +Mínus	PRAVÝ SHIFT +BODY 3-6
Přesunout PC kurzor na pozici JAWS kurzoru	PRAVÝ SHIFT +Ú	PRAVÝ SHIFT +BODY 3-4-6

Tabulka funkcí nástrojů

Popis	Braillový znak	Kombinace bodů
Spustit JAWS nástroje	PRAVÝ SHIFT+Středník	PRAVÝ SHIFT +BODY 2-3
Nastavit horní okraj rámce	PRAVÝ SHIFT+Ó	PRAVÝ SHIFT +BODY 2-4-6
Nastavit dolní okraj rámce	PRAVÝ SHIFT +Lomeno	PRAVÝ SHIFT +BODY 1-2-4-5-6
Popisovač grafiky	PRAVÝ SHIFT+G	PRAVÝ SHIFT +BODY 1-2-4-5
JAWS vyhledat	PRAVÝ SHIFT+F+ MEZERNÍK	PRAVÝ SHIFT+ BODY 1-2-4 + MEZERNÍK
JAWS vyhledat další	PRAVÝ SHIFT+Dvojtečka	PRAVÝ SHIFT +BODY 2-5

Provozní podmínky

Skladování

Teplota:	0° až 60° C
Relativní vlhkost vzduchu:	80%

Provoz

Teplota:	5° až 40° C
Relativní vlhkost vzduchu:	60% (nekondenzující)

Diagnostický režim

Braillský řádek Focus má vestavěné diagnostické testy pro naváděcí kurzorová tlačítka, braillský řádek, naváděcí kolečka, braillské klávesy, tlačítka pro posun, kolébková tlačítka a ovládací tlačítka.

Než vstoupíte do diagnostického režimu, odpojte řádek Focus od počítače a přesvědčte se, že je vypnutý.

Zapnutí a vypnutí diagnostického režimu

Stiskněte najednou naváděcí kurzorové tlačítka a navigační tlačítka zcela vlevo (nad znakem č. 1) a současně tlačítka pro zapnutí přístroje. Na řádku se zobrazí text "press cr key/wheel/panel keys", který oznamuje, že jste vstoupili do diagnostického režimu.

Pro ukončení diagnostického režimu stiskněte samotné zapínací tlačítka.

Testování naváděcích kurzorových tlačítek a navigačních tlačítek

Test naváděcích kurzorových tlačítek a navigačních tlačítek ověřuje, zda každé naváděcí kurzorové a navigační tlačítko na braillovém řádku pracuje správně. Stiskněte libovolné naváděcí kurzorové tlačítko pro aktivaci **BODŮ 5-6-7-8** pro braillový znak pod daným tlačítkem. Stiskněte libovolné navigační tlačítko pro aktivaci **BODŮ 1-2-3-4** pro braillový znak pod daným tlačítkem.

Testování a čištění braillových bodů

Než začnete provádět tento test, odpojte řádek Focus 40 Blue od počítače a přesvědčte se, že je vypnutý. Tento test braillového řádku slouží ke zjištění, zda jsou všechny body na řádku aktivní a zároveň umožňuje jeho vyčištění. Stiskněte zapínací tlačítko a současně pravé krajní naváděcí kurzorové tlačítko spolu s odpovídajícím navigačním tlačítkem (nad znakem č. 40). Po vstupu do testovacího režimu jsou všechny braillové znaky aktivovány a připraveny na čištění. Pro čištění používejte jemný hadřík namočený v izopropyl alkoholu. K čištění znaků nepoužívejte žádné jiné látky!

Pokud jste v režimu čištění, stiskněte pravé krajní naváděcí kurzorové tlačítko a všechny znaky se deaktivují. Stiskněte pravé krajní navigační tlačítko a všechny znaky se znovu aktivují.

Jestliže stisknete navigační tlačítko vedle pravého krajního navigačního tlačítka, znaky na řádku začnou blikat. Pro ukončení stiskněte pravé krajní naváděcí kurzorové tlačítko nebo navigační tlačítko.

Po stisknutí naváděcího kurzorového tlačítka vedle pravého krajního naváděcího kurzorového tlačítka se na všech znacích řádku začnou střídat různé bodové kombinace. Pro ukončení stiskněte opět pravé krajní naváděcí kurzorové tlačítko nebo navigační tlačítko.

Testování kláves a ovládacích prvků

Test kláves a ovládacích prvků ověřuje, zda všechny klávesy, ovládací prvky a naváděcí kolečka fungují správně. S testováním můžete začít po vstupu do diagnostického režimu stiskem libovolné klávesy nebo ovládacího prvku uvedeného v následující tabulce. Stisk každé klávesy je zobrazen na braillovém řádku. Přesná pozice bodů pro každou klávesu je uvedena v originálním anglickém manuálu. tabulce. Stiskněte postupně všechny klávesy a ovládací prvky a ověřte, že je zobrazena odpovídající odpověď.

Režim informace o baterii

Než vstoupíte do tohoto režimu, odpojte Focus od počítače a přesvědčte se, že je vypnutý. Stiskněte zapínací tlačítko a současně naváděcí kurzorové tlačítko a navigační tlačítko nad znakem dvě. Focus zobrazí dodatečné informace o interní baterii.

Poslední revize: 26.9.2010

Charakteristika	1
Obsah balení	1
Popis přístroje	2
<i>Ovládací prvky</i>	3
<i>Zapínací tlačítko</i>	8
Interní baterie	8
Přenosná brašna	9
Připojení Focusu	9
Přidání podpory řádku Focus do JAWSu	10
<i>Instalace řádku Focus v JAWSu 11 nebo novější verzi</i>	10
<i>Instalace řádku Focus v JAWSu 10 nebo starší verzi</i>	10
Konfigurace Bluetooth připojení	11
Studijní režim	13
Konfigurace řádku Focus	14
<i>Umístění informací na řádku</i>	14
<i>Zobrazovaný řádek</i>	15
<i>Volitelná tuhost braillovských bodů</i>	15
<i>Rychlé čtení</i>	15
Přehled klávesových příkazů řádku Focus	15
<i>Základní příkazy</i>	16
<i>Braillovské příkazy</i>	18
<i>Příkazy pro Windows</i>	20
<i>Příkazy pro JAWS</i>	22
Provozní podmínky	25
Diagnostický režim	25
<i>Zapnutí a vypnutí diagnostického režimu</i>	25
<i>Testování naváděcích kurzorových tlačítek a navigačních tlačítek</i>	26
<i>Testování a čištění braillovských bodů</i>	26
<i>Testování kláves a ovládacích prvků</i>	27
<i>Režim informace o baterii</i>	27
Obsah	28